

Írta: Halászné Molnár Anna

Krízisprogram

A Schöpf-Mérei Ágost Kórházzal közösen 1996. május végén kezdtük a munkát, mely során a krízishelyzetbe került várandós anyák segítségét tűztük ki célul. A fogadóidőben megjelenő ügyfelek kezdetben kizárólag gyermeküket örökbe adni kívánó szülők voltak, de a rendszeres felvilágosítás eredményeképpen ma már egyre többen keresnek meg egyéb problémáikkal is. Elsősorban az anyák és gyermekük együttes elhelyezését támogatjuk-, és csak abban az esetben az újszülött örökbeadását, ha a felnevelésére a család semmiképpen sem alkalmas. Ma a fővárosban anyaotthoni elhelyezést találni rendkívül nehéz, és jóval a szükségessé válás előtt intézkedni kell.

Amennyiben az együttes elhelyezés nem lehetséges, szóba kerül a megszületett, illetve a születendő gyermekről való lemondás, ezt a kezdeti nehézségek után a IX. kerületi Gyámhatóság teljes egészében magára vállalta, így ma már minden ilyen esetben hozzájuk fordulhatunk. Herédiné Kasza Mónika előadó minden ügyfelet tájékoztat a jogairól és az ügyben szükséges hivatalos intézkedésekről. Ezen a téren újabb eredményt értünk el, az anyákkal külön hivatali helyiségben beszélget az előadó a GYIVI képviselője jelenlétében, talán nem is kell hangsúlyozni, milyen nagy jelentősége van ennek a megígért titkosság teljesítésében.

A problémákkal küzdő anyákat ma már nemcsak a kórházi védőnő–Marschallné Sólymosi Csilla – irányítja hozzánk, hanem a szülészek is azonnal jelzik, ha segítségre szoruló nővel találkoznak. Az első beszélgetés során az ügyfél elmondja gondjait, félelmeit, és az általa elképzelt megoldást, ez igen gyakran az örökbeadás, amit többszöri megbeszélés után sem lehet megváltoztatni, bár esetenként lehetséges, különösen ott, ahol a háttérben családi segítséget is találhatunk. Az örökbeadási döntés létrejötte után az anyával dr. Seress Tóth Emőke is beszélget, és speciálisan orvosi szempontból feltérképezi a születendő vagy már megszületett baba háttérét, erre a későbbi örökbefogadó szülő korrekt tájékoztatásához van szükség. Az anyák az orvosi beszélgetés során sokkal közlékenyebbek, mint a szociális helyzetüket „firtató” kérdéseknél. Az örökbeadás okaként is mindig általános válaszokat adnak, nem szívesen nyílnak meg, így lényegi okokat nem is tudunk felsorolni.

A telefonon történt tájékoztatást figyelmen kívül hagyva, a fogadóidőben az elmúlt időszakban 122 ügyféllel beszéltem személyesen, többen csak a segítség módjairól érdeklődtek, esetenként ismerőseik nevében, sokan ezután a tájékoztatás után döntöttek a gyermek felnevelése mellett. A 65, személyazonosságát is vállaló nő a szülés idejének közeledtével elbizonytalanodott, vajon képes-e felnevelni születendő gyermekét, jellemző a segítség hiánya vagy az anyagi lehetőségek szűkössége. A beszélgetések után 37 ügyfél továbbra is az örökbeadás mellett döntött, közülük öten szülés előtt vagy szülés után közvetlenül mégis meggondolták magukat, és a Gyámhatóságon visszavonták jegyzőkönyvi nyilatkozatukat, nyolc esetben még meg nem született gyermekről van szó.

24 kisbaba már megszületett, közülük 19-en már családba kerültek, kettőt nevelőszüleik látogatnak, három gyermek esetében pedig az adminisztráció után kerül sor a látogatásra, egy talált gyermeket is nevelőszülőkhöz helyeztünk, így 25 gyermek e-setében már a nevelőszülők oldaláról is van tapasztalatunk. A lemondás visszavonhatóságának ideje alatt a nevelőszülőknél nagyfokú feszültség tapasztalható, ennek ellenére egyöntetűen a program mellett döntenek, mert úgy érzik, az első hetek élményei nem pótolhatóak semmivel. Az

alábbi táblázatban szerepel a krízisprogramban 1996. szeptember 30-ig született és ki-helyezhetővé vált gyermekek hónap és nem szerinti megoszlása.

	május	június	július	augusztus	szeptember	összesen
fiú	0	6	5	2	2	15
lány	1	0	1	6	2	10
összesen	1	6	6	8	4	25

A következő táblázatban látható, hogy a várakozással ellentétben nem jellemző a hátrányos helyzetű kerületek megjelenése a programban. A tapasztalat azt mutatja, hogy a fővárosi, illetve vidéki gyámhatóságok időben hozzák a szükséges határozatokat, míg a megyeszékhelyeken ez problémát jelent, mert az illetékes hatóság tisztában van vele, milyen kevés az örökbeadható gyermek a megyei GYIVI-ben.

Hely	Létszám
I. kerület	0
II. kerület	0
III. kerület	0
IV. kerület	2
V. kerület	0
VI. kerület	1
VII. kerület	0
VIII. kerület	0
IX. kerület	0
X. kerület	1
XI. kerület	2
XII. kerület	0
XIII. kerület	1
XIV. kerület	0
XV. kerület	2
XVI. kerület	0
XVII. kerület	0
XVIII. kerület	1
XIX. kerület	1
XX. kerület	1
XXI. kerület	1
XXII. kerület	0
XXIII. kerület	0
Vidék	8
megyeszékhely	4
Összesen	25

A tapasztalatok azt mutatják, hogy erre a lehetőségre szükség van, igényt tartanak rá mind a gyermekükről lemondó szülők, mind az örökbe fogadni kívánók. Munkánk során felmerült az illetékességváltás problémája, az anyák nagyobb biztonságban éreznék magukat, ha lehetőség volna nem az állandó lakcímük szerinti gyámhatóságnak intézkedni, ezt csak jogszabály-módosítással lehetne megvalósítani. A későbbiekben a kórházban koraterhességüktől bent tartózkodó anyák elhelyezéséről kell nagyobb sikerrel gondoskodni, mert a kórházi ellátás jóval költségesebb, mint egy megfelelő albérlet biztosítása.

Ugyanilyen hangsúlyt kell kapjon az anyák új életkezdésére irányuló törekvéseinek támogatása is. Ehhez az anya-otthonokkal minél szorosabb kapcsolatra van szükség mind a fővárosban, mind vidéken.

Ez a beszámoló csak nagy vonalakban mutatja a Krízisprogramban végzett munkát, mely végleges formáját a benne dolgozók fókuszolásának és igényességének eredményeképpen fogja elnyerni.